№ 41 (237) Ausgabe A.

HOMAN

Cena s pieresyłkaj i dastaŭkaj da chaty.

ua 1 hod—4 m. 80 fen. na ½ hodu—2 m. 40 fen., na 3 miesiacy — 1 m. 20 f, na 1 mies.—40 f.

Biełaruskaja Wilenskaja časopis

wychodzić dwa razy u tydzień: u ŭtorki i piatnicy.

Adres redakcii: Wilnia, Wilenskaja 33. Adres adminisracii i ekspedycii: M. Stefanskaja 23.

CENA ABWIESTAK.

na 4-aj staranie za radok drobnymi literam — 25 fen.; drobnyje abwiestki pa 5 fen. za słowa. Abwiestki ab śmierci — 60 fen. za liniejku drobn. drukam.

№ 41 (237) Hod III. Wilnia. 22 maja 1918 h. Cena 5 fen. (3 kap.)

21 maja.

Zachodni teatr.

Kemel i ŭčora słužyŭ iznoŭ za metu silnych šturmaŭ worahaŭ. Jany krywawa adbity, i zaščytniki Kemel mieli poŭnuju ŭdaču. Na fronci Wurmecel, na zachodzi ad Dranhuter, pašla najsilniejšaj artyleryjskaj padhatoŭki pačalisia piešyje šturmy. Niekalkimi chwalami išli ŭpierod francuskije wojski. Ahniem piachoty i artyleryi my zlamali ich šturmy i adbili, učyniŭšy ŭ ich ciažkije škody. Dzie woraham udawałosia ŭwarwacca na našu pieredniuju liniju, jany byli wykinuty kontratakaj. Na ŭschodzi ad Lokr worahi jašče ŭciekli ža isia ŭ adnym miescy. Pawodłuh apawiedańniaŭ palonnych, anhlickije dywizii stajali na trejciaj linii, ale s pryčyny poŭnaj nieŭdačy francuzaŭ nie byli paščeny u chod. U wiečary i ŭ nočy a tyleryjskaja bitwa dajšła najwialikšaj siły. Nowyje warožyje šturmy z Lokr u wiečary adkinuty.

Za apošnije try dni źbity 59 warožych samalotaŭ i 3 prywiaznyje latučyje šary.

KIJEU. Hetman Skoropadzki byŭ 19 maja razam z niamieckim, aŭstryjackim, i baŭharskim predstaŭnikami pry adkryćci ukrainskaha klubu, katory jość tawarystwam literatury i štukarstwa. Hetman Skoropadzki ŭ mowie skazaŭ, što hłaŭnaja jaho zadača — heta stwaryć dužuju niezaležnuju Ukrainu na demakratyčnych asnowach, dy jon manicca iści poruč z ukrainskim narodam. Inšyje araraty dziakawal. Niamieččynie za adbudowu Ukrainy i žadali samaha ciesnaha łučeńnia z Niamieččynaj, katoraj wielmi šmat abawiazana u kulturnym, nawukowym i technićnym adnošeńni. Niamiecki pasoł baron Mumm mieŭ mowu, katoruju skončyŭ słowami: „Niechaj žywie raście i krasuje ukrainski klub i Ukrainskaja Dzieržawa! Hłaŭnaja zadača maładoj respubliki heta śpiešnaja ukrainskaja kulturnaja palityka i pieŭnapierš budawańnie nacyonalnaje ukrainskaje škoły.

KIJEU (W.T.B.). Socyal-federalist Šulgin byŭšy minister sprawiadliwaści ŭ gabinecie Hołubowiča naznačeny maršałkam ukrainskaj delehacii dia wiadzieńnia pierehaworaŭ ab miry z Rasiejej.

KIJEU. (W.T.B). Archijepiskop Antoni Charkaŭski wybrany mitrapalitam Ukrainy. Jon byŭ raniej archijepiskopam u Žytamiry.

PARYŽ (W.T.B.) „(Hawas)“ publikuje notu, u katoraj, miž inšym, kažycca; „Francija zaprapanawała šwejcarskamu ŭradu 85 tysiač tonnkamiennaha wuhalia pa 150 frankaŭ za tonnu. Šwejcarski ŭrad ustupiŭ pierad niezdawoleńniem niamieckaha ŭradu i zrabiŭ umowu z Niamieččynaj ab dastaŭcy wuhalia. My pawiedamili šwejcarski ŭrad, što kali Niamieččyna skažyć je s swajho pałažeńnie, kab asłabić suwerenitet Šwejcaryi, što zrobić swoj upływ i na nas samych, dyk my bu dziem prymušeny baranić iuteresy. U kožnym z ahieńni my i na dalej astaniemsia pryjacielami šwejcarskaha naroda i kab dawieści heta my budziem dawać Šwejcaryi i dalej wuhalia, kaniečna patrebnaje dla predpryjomstwaŭ, katoryje pracujuć u Šwejcaryi dla nas i našych sajuźnikaŭ.

WIENA. Aŭstryjackaje ŭradowaje spisańnie zakonaŭ abwieščaje zahad ab raździałeńni Čechii na nacyonalnyje pawiety. Na čale kožnaha pawietu jość pawietowy načalnik, katory wypałniaje pawinnaści namieśnika. Praha z wakolicami abyjmajučaja 600,000 žycharaŭ tworyć apryčonnaje namieśnictwa. Pawietowyje načalniki (namieśniki) jość orhanami administracyi druhoj stupieni.

ŠTOKHOLM. Adzin ruski parachod z 8-ma tysiačami uciekačoŭ mužčyn, žonak i dziaciej najšoŭ na minu i zatanuŭ.

BAZEL. (Hawas) Z Londonu nakazywajuć, što ŭsiaho arieštawano 500 irlandcaŭ. Miž imi ŭsie členy parlamentu, naležačyje da partyi sin-fejneraŭ. Dewalera wysłany na wajenny karabiel.

BERLIN. Uradowaja „Nord Deut. Allg. Ztg“ nakazywaje, što zajawa wenhierskaj hazety „Az Est“ byccam kancler Hetman Holweh hatoŭ byŭ addać „malenkuju časć“ Lotaryngii nieprаŭdziwa: Niamiecki ŭrad nikoli nie zhadžaŭsia ustupić i małuju časć imperskaj ziamli.

ŽENIEWA. Paryžski karespandent „Manchester Gwardian“, Del, katory pušćiŭ fałšywuju wiestku ab piśmie aŭstryjackaha impieratara ab ustupcy Tryestu ŭ zamienu na Silezju, zahadam, francuskaha ŭradu wydalen s Francii.

WAŠYNGTON (Reŭter). Makadu pazwoliŭ asyhnawać miljard dolaraŭ na budoŭlu sioleta čyhunak.

LONDON (Reŭter). Minister jemiennych spraŭ, lord Ronda, na žadańnie Llojda Džordža ŭziaŭ swaju adstaŭku nazad.

BERLIN (W.T.B.). Kongres niamieckich wajennych sajuzaŭ na swaim apošnim zasiedańni pryniaŭ rezoluciju, kab u budučy kožyn niamiecki wajenny, niezaležna ad partyjnaj prynaležnaści, moh być pryniat u čyslo členaŭ hetych sajuzaŭ.

LUGANO. „Corr d. Sera“ nakazywaje z Nju-Jorku, što italjanski latun Reńjati swaliŭsia s samalotam systemy Kaproni na aerodromie ŭ Hemsted i zabiŭsia na śmierć. Reńjati ŭ listapadzie 1917 hodu padniaŭsia na swaim samalocie z 25 asobami ŭwierch na 17.000 łokciaŭ. Jon apracawaŭ plan pieralotu nad Atlantyckim akianam.

Niezaležnaja Biełaruś.

Memoryał niamieckamu pasłu pry Ukrainskim uradzie.

Sioleta 25 krasawika Biełaruskaj delehacijej u Kijewie byŭ padadzieny niamieckamu pasłu pry Ukrainskim uradzie memoryał padpisany Aleksandram Ćwikiewičam, prof. W. Doŭnar-Zapolskim i dkr. P. Trempowičem. U memoryale henym miž inšym kažycca: „Praca biełaruskaha narodu nad stwareńniem swajho ŭradu mahła prajawicca dzieła warunkaŭ wajennaha času pažniej, čymsia hetkaja ž praca na Ukrainie. Ale žadańnie stwaryć niezaležny hasudarstwienny orhanizm było ŭ zaŭsiody wialikaje siarod kiraŭničych biełaruskich partyj, bo hetatendencija asnowywałasia na pryrodnym žadańni narodnych mas. Pačućcio dzieržaŭnaści hłyboka ŭkareniena ŭ pačućcie biełaruskaha narodu, bo jano asnowywajecca na jaho historyi, etnohrafii, mowie i na supolnaści ekonomickaha ładu. Nie kažučy ab słaŭnaj niezaležnaści hasudarstwiennaha žyćcia staraświeckaha pieryjodu, prypomnim, što ŭ siaredniawiakowy pieryod jaho historyi, da 1569 hodu Biełaruś była niezaležnym hasudarstwam z hasudarami litoŭskaj dynaścii, a s 1569 hodu da kanca 18 ha wieku składała federatyŭnuju časć Rečy Paspalitaj, adnak karystajučy na swajoj ziamli suwerennym prawam. Ułaść Rasiei nie zniščyła ŭ biełaruskich pačućcia hasudarstwiennaj samabytnaści, i ŭ 1830 i 1863 hadoch biełarusy nia tolki intelihencija, ale i narod pryniali učaście ŭ paŭstańni procić Rasiejskaha ŭradu, bjučysia za wolu Baćkaŭščyny. Nastaŭšyje dalej hady ciažkoha ŭcisku zniščyli biełaruskuju literaturu, intelihenciju, ale ŭ narodzie nia zniščyli pačućcia dzieržaŭnaj samabytnaści. Złučeńnia narodnych biełaruskich mas z Rasiejej nie mahło być miž inšym dzieła taho, što biełaruski narod pa swajoj kultury zaŭsiody naležyŭ da narodaŭ zachodnia-eŭropejskich, a nie da ŭschodu. Wyšejšyje klasy žycharaŭ, pry hetym wielmi čyślennyje i ciapier zliŭšyjesia najboĺš z narodnaj masaj, karystali šyroka raźwitym konstytucyjnym prawam, a čyślennyje miesty mieli niamieckaje prawa.

Z ekonomickaha boku heta kraj z 12 miljonnym biełaruskim nasialeńniem, nie bahaty pryrodaj, ale maje dobra raźwityje i kulturnyje haspadarki, — lasnych i sielska-haspadarskich kultur, u hetym kraju nie bywaje haładoŭ, jon maje ekonomičnа trywałaje sielanstwa, majučaje ziamlu na historyčna raźwitym u Biełarusi prawie ŭłasnaści, dy sielanstwa pracawitaje. U naš kraj zaŭsiody išło šmat niamieckich abo aniamieččenych tawaraŭ i ad nas išła wialikaja ličba ŭ Baltyckije porty drewa, zbožža, skury i inš.

Naš narod swajoj pracawitaściu dajšoŭ dawoli wialikaha dabrabytu, nia hledziačy na cižar carskaha režymu. Jak apošni byŭ ciažki dla nas widać s taho, što ŭ našym krai było mieniej, čymsia ŭ druhich škoł, nie było niwodnaj wyšejšaj škoły i ničoha nie pazwalałasia s 1863 da 1905 h. drukawać u biełaruskaj mowie. I heta dzieła taho, što carski ŭrad wiedaŭ ab tej ciazie da samadzieinaj dzieržaŭnaści, katoraja hłyboka zakładziena ŭ našym narodzie.

Ciapier hetaje pytańnie stało piakučym i ad Niamieckaha Uradu zaležyć — ci pastawić jaho ŭ dobraje pałažeńnie i hetym źwiarnuć sympatyi našaha narodu da Niamieččyny, abo źwiarnuć sympatyi i wočy našaha narodu ŭ druhi bok, može mienš karysny dla niamieckich patreb.

Kali b biełaruskaja sprawa zacikawiła niamieckuju palityku, to konkretne my źwiarnulisia b s swajho boku z hetkaj prapazycyjej:

1. My prasili b pryznać niezaležnać Biełarusi i ŭłaść Rady i jaje kalicyjnaha ministerstwa.

2. My prasilib ustanawić z miascowymi niamieckimi ŭłaściami hetkije adnosiny, pry katorych naš urad moh by zarhanizawać swaje siły, kab ustanawić swaju ŭłaść u ŭschodniaj čašci Biełarusi, ciapier zaniataj bolšewikami.

3. Razam z hetym my prasili b ab zachawańni Biełarusi ŭ jaje pryrodnych historyčnych, etnohrafičnych i ekonomickich hranicach. Konkretna, my budziem prasić ab zachawańni za Biełarusiej Horadnienščyny, cioku Prypiaci i m. Wilni.“

Pawarot biełaruskich delehataŭ z Ukrainy.

Narodny sekretar mižnarodnych spraŭ pryznaŭ patrebnym wyzwać nazad s Kijewa delehataŭ biełaruskaha ŭradu, S. Raka-Michałoŭskaha i A. Ćwikiewiča.

Biełaruska-ukrainskaja hranica.

Mižnarodnaja kamisija pry Radzie Biełaruskaje Narodnaje Respubliki ustanawiła pry učaści specyalistaŭ biełaruska-ukrainskuju hranicu, katoraj Biełaruski Ŭrad budzie dzieržacca, wiadučy pierehawory z Ukrainaj.

Delehacija ziemstwaŭ u Biełaruskim Narodnym Sekretaryacie.

13 maja da Biełaruskaha Narodnaha Sekretaryatu dawiedalisia predstaŭnikі Rečyckaha ziemstwa M. Miecielski i D. Hičyk. Delehaty radzilisia s staršynioj Narodnaha Sekretaryatu J. Warонkaj i narodnym sekretarom aświety A. Smolčem ab sprawie, złučenaj z biełaruska-ukrainskimi pierehaworami, a taksama ab sprawie orhanizacii sietki biełaruskich škoł i ŭwia-

dzieńnia biełaruskaj mowy ŭ škołach užo istnujučych.

Nowy Narodny Sekretaryat.

Zhodna s pastanowaj Rady Starejšych utwareńnie nowaha Gabinetu Biełaruskaha Ŭradu — Narodnaha Sekretaryatu paručeno R. Skirmuntu. Propozycii ŭwajści ŭ skład nowaha ŭradu dastali J. Waronka, J. Losik, hienerał Kondratowič, a taksama b. mienski miastowy hława, specyalist u finansawych sprawach p. Chžonstoŭski.

Nowy Prezydzium Rady Respubliki.

Nowy Prezydzium Rady Biełaruskaje Narodnaje Respubliki, zhodna s pastanowaj Rady Starejšych budzie składacca: s staršyni A. Ŭłasowa, dwoch tawaryšaŭ A. Smoliča i S. Raka — Michałoŭskaha i dwoch sekretaroŭ.

U Radzie Biełaruskaj Narodnaj Respubliki.

U Radzie naładženy hetkije kamisii ŭ nižejpakazanym składzie:

Kamisija dziela nakazu: 1) Waronka, 2) Smolič, 3) Kościewič, 4) Siereda, 5) Aŭsianik, 6) Ćwikiewič.

Kamisija dziela mižnarodnych spraŭ: 1) Waronka, 2) Aŭsianik, 3) Krečeŭski, 4) Losik, 5) Skirmunt, 6) Aleksiuk, 7) protojerej Kulčycki.

Kamisija finansowaja: 1) Krečeŭski, 2) Zacharka, 3) Wiernikoŭski, 4) Hadycki-Cwirka, 5) Paškowič.

Kamisija haspadarskaja: 1) Siereda, 2) Kozič, 3) Wiernikoŭski, 4) Kuźmicki, 5) Niemkiewič.

Kamisija dziela spraŭ uciekačoŭ: 1) Bartoš, 2) ks. Hodleŭski, 3) Lenkoŭski, 4) Prystor, 5) Badunowa.

Biełaruski čyrwony kryž.

Z inicyatywy hrupy biełaruskich dziejačaŭ zakładajecca Biełaruskaje Tawarystwa Čyrwonaha Kryža, kataraje ciapier wielmi patrebna.

Biełaruskije Sahajdaki (Boj-Skauty)

Z inicyatywy Mienskaje Wučanickaje Hramady zakładajecca nowaje kulturna —aświetnaje i sportyŭnaje tawarystwa biełaruskich sahajdakoŭ, katoraha meta fizyčnaje i maralnaje hadawańnie pad klićam „Niechaj žywie Niezaležnaja Biełaruś.“

Nowy gabinet.

Jak my ŭžo pisali, Rada Biełaruskaj Narodnaj Respubliki wyjawiła swoj palityčny rozum i palityčnuju śpiełaść, pryniaŭšy rezoluciju ab papaŭnieńni Rady predstaŭnikami ŭsich słajoŭ i ŭsich stanaŭ biełaruskaha narodu dy pryciahnuŭšy hetak da palityčnaj raboty ŭsie biełaruskije čynnyje siły. Pad Štandaram niezaležnaści Biełarusi zhurtawalisia ŭsie biełaruskije partyi, ŭsie kirunki. S taho mamentu na Biełarusi zapanawała adna-jadynaja palityčnaja ideja, a ŭslo toje, što dahetul razdzielało biełarusaŭ, adyšłosia na druhi plan.

Ale pieršy krok wymahaje paśledawacielna dalejšych. Uwajšoŭšym u skład Rady nowym siłam treba było dać naležnaje miejsce dziela twórčaj hasudarstwiennaj pracy. Z hetaj dumkaj Rada i pastanawiła pierastroić swoj spaŭnicielny orhan — Narodny Sekretaryat — na asnowie koalicii,—značyć, tak, kab u im byli predstaŭniki ŭsich kiraŭničych hrup i partyj.

U myśl pastanowy Rady utwareńnie nowaha ŭradu daručeno wiadomamu dumskamu dziejaču, Ramanu Skirmuntu. Adnak, hetym nie razrywajecca źwiaź nowaha ŭradu sa starym, utworenym rewalucyjnym sposabam i pratrywaŭšym try miesiacy: u čyśle členaŭ gabinetu zanimaje wydatnaje miejsce pieršy hława pieršaha biełaruskaha ŭradu i sekretar mižnarodnych spraŭ, Jazep Waronka. Takim paradkam možna s poŭnaj wieraj skazać, što palityčnaja linija, jakaja była namečena na histaryčnym zasiedańni Rady Respubliki 25 marca 1918 hodu, budzie ćwiorda i niaźmienna prawadzicca ŭ žyćcio: niezaležnaść Biełarusi budzie i dalej puciawodnaj zorkaj biełaruskaje dzieržaŭnaje ŭłaści. I my pierakonany, što idučy hetaj darohaj nowy gabinet sustrecić paddzieržku ŭsiaho biełaruskaha narodu, hetak patrebnuju ŭ mament baraćby za niezaležny i wolny byt našaje Baćkaŭščyny.

Zachodniaja oryentacija.

Usie biełaruskije palityčnyje wystupleńni jak z hetaha, tak i s taho boku frontu majuć adnu wielmi cikawuju asnaŭnuju rysu. Usie jany apirajucca na naturalnym ekonomičnym i haspadarskim ciahacieńni Biełarusi na Zachod—da bierahoŭ Bałtyckaha mora. I z hetaha wypływaje zachodnia-eŭropejskaja oryentacija biełarusaŭ.

Oryentacija heta umacowywajecca jašče i chodam palityčnych wypadkaŭ: palityčnaja konjunktura prymušaje biełarusaŭ zwiertać swaje wočy pierš za ŭsio na Zachod, adkul jany mohuć najbolej spadziewacca pryznańnia niezaležnaści Biełarusi i pomačy ŭ budawańni swajej dzieržawy.

Samo saboj jasna, što łučnaść z Zachodam nia može astacca tolki na papiery—tolki ŭ oficyalnych znosinach. Biełaruś, uwachodziučy ŭ kruh zachodnia-eŭropejskaha žyćcia, hetym samym prymušena budzie dapasawacca da tych nowych warunkaŭ, jakije wytwaracca na hrunci zbližeńnia z Zachodniaj Eŭropaj. I pierš za ŭsio heta adabjecca na našym ekonomičnym žyćci.

Jak kraj pierewažna sielska-haspadarski, Biełaruś budzie prymušena praz doŭhi jašče čas apiracca na pradažy na zachodnia-eŭropejskich rynkach swajho zbožža, a takže lesu. Metaj narodnaj haspadarki budzie: dać čymbolš swaich praduktaŭ na prodaž;—i z hetym pawinna być źwiazana sielska-haspadarskaja systema. Jasna, što z hetaha wynikaje patreba takoj razwiazki najbolš palučych ziamielnych pytańniaŭ, katoraja adpawiedała-by nowym wymoham žyćcia — razwiazki ŭ zachodnia-eŭropejskim duchu.

Uzrost bahaćcia kraju, razwićcie pakupnoj siły žycharaŭ u chutkim časie stworyć asnowu i dziela razwićcia krajowaj pramyšlenaści. I sprawa rabotnickaja, katoraja ŭ časoch prynaležnaści Biełarusi da Rasiejskaj impieryi była ŭ zusim nienormalnych warunkach, znojdzie swaju razwiazku tak sama ŭ duchu i kirunku zachodnia-eŭropejskim.

Adpawiedna da socyalnaj ewolucii, biazsporna, budzie adbywacca ŭ Biełarusi ewolucija dzieržaŭnaha žyćcia našaha kraju. Formy hasudarstwienaha bytu, jaki ciapier jašče tolki pačynaje naładžywacca, jašče wielmi tumannyje, niewyraznyje. Jak jany ŭ kancy kancoŭ ułožacca, ciapier jašče trudna skazać: najlapiej świedčyć ab hetym prykład Ukrainy, a tak sama toje, što robicca ciapier u Finlandzii. A ŭsio heta i tut i tam wynikaje s taho, što my skazali na samym pačatku: jak hetyje ziemli, tak i Biełaruś, uwachodziačy ŭ systemu zachodnia-eŭropejskich dzieržaŭ, nia mohuć stanawić pamiž imi dysonansu ci to s pahladu na swoj socyalny, ci hasudarstwieny ład.

X. X.

Na ruinach Rasiei.

Razwał Rasiei jdzie šybkimi krokami ŭpiarod. Adna za adnej adpadajuć ad jaje paniawolenyje niekali čužyje ziemli, a pałažeńnie centralnaj Rasiei —sprawiadliwiej Wialikarasiei—s kožnym dniom stanowicca ŭsio bolej tragičnym.

Wiestak z Rasiei ciapier, naahuł, prychodzić wielmi mała, a i tyje, što prychodziać, nia sulać ničoha dobraha dla walikarusaŭ. Kožyn, chto pryježdžaje z Rasiei, apawiedaje ab poŭnaj ekonomičnaj ruinie hetaj jašče tak niedaŭna bahataj i mahutnaj staronki. Fabryki za małymi wykłučeńniami nie pracujuć. Ziemla — niawyrablena. I toj kraj, katory karmiŭ swaim zbožžem čuć što nia poŭ Eŭropy, staić sioleta napieradodni strašennaha. niačutaha hoładu: sioletniaha ŭradžaju daloka nie chwacie, kab prakarmić praz zimu i da nawaha zboru ŭwieś narod.

Kab zrazumieć, jak heta mahło stacca, treba kinuć wokam na ahulnaje pałažeńnie ŭ Rasiei, jakoje tamaka wytwaryłosia paśla rewalucii bolšewikoŭ. Wiadoma, što pierewarot byŭ orhanizowan ludźmi, katoryje wieryli, što im udascca razbić stary socyalny ład i zawiaści nowy ład — socyalistyčny. Jany wieryli, što, padniaŭšy narodnyje massy, jany pawiaduć ich pa namečenaj darozie i rukami samaha narodu stworać nowaje žyćcio. Ale jany hruba pamylisia: socyalizm— heta ideał *orhanizowanaha* hramadzkaha žyćcia, heta—najwyšejšaja stupień orhanizacii hramadzianstwa, ab jakoj tolki možna padumać. Pieredača ŭ ruki narodu ziamli, fabryk, zawodaŭ i ŭsiaje pramyšlenaści mahčyma tolki tam, dzie narod da hetaha kulturna i hramadzka daśpieŭ. I horkaj ironijej wydajecca słowy *idejnych* predstaŭnikaŭ bolšewizmu, bytcym u Rasiei, dzie 80% žycharaŭ—niehramatny, hetyje ciomnyje, niekulturnyje, dzikije masy zdalejuć pawiaści hramadzkuju haspadarku —takuju chitruju, što jana wymahaje najlepšych hałoŭ ludziej z nawukaj, specyalistaŭ. Kab wiaści fabryki, patrebny Inženiery i inšyje daznanyje ŭ hetaj rabocie ludzi — tak sama, jak u armii patrebny aficery, prajšoŭšyje dobruju škołu. Bolšewickaja Rasieja sprabawała wajewać biez aficeraŭ, — i jana razhromlena tak, jak badaj ni adna dzieržawa na świecie nie była razhromlena. A jak bolšewiki ŭziali ŭ swaje ruki ŭsiu pramyšlenaść, usie fabryki i zawody, dyk i tut akazalisia samyje sumnyje rezultaty; fabryki ŭ ści nia mohuć, zakrywajucca adna za adnej, i rabotniki sotniami tysiač astajucca biez pracy i zarobku. Tojež stałosia i na wiosce: bolšewickije bandy, katoryje ničoha supolnaha z bolšewizmam, apracа nazwańnia, nia mieli, zrujnawali ŭsie dwary, papalili panskije budoŭli, zništožyli mašyny, parezali skacinu dy dzielać ziamlu. Ale tych walizanych dwornych abšaraŭ, na jakije praz doŭhije hady prahawita pahladali rasiejskije sielanie, jany ciapier nia mohuć wyrabić: nima čym, ani s čym. A ab jakoj-kolečy orhanizowanaj pracy na ziamli i ŭspaminu nima: kožyn starajecca adno tolki ŭmacawać za saboj čym-bolšy kusok rabi „dziela budučaha času“.

Woś, praŭdziwy abraz pałažeńnia ŭ Rasiei. Kali ŭ pačatku bolšewickaj rewolucii tamaka i było niekalki dziesiatkaŭ tysiač świadomych i dobra orhanizowanych socyalistaŭ, dyk s taho momentu, jak rewolucyjny ruch razwarušyŭ mnohamiljonnyje massy ciomnaha narodu, praŭdziwyje idejnyje bolšewiki rastajali ŭ henych miljonach. Ich ciapier nie widać. Zatoje wypłyli nawierch samyje ciomnyje elementy, katoryje ŭ kałamutnaj wadzie zaŭsiody lubiuć ławić rybu. Na hłuchoj prawincii ułaść papała ŭ ruki ludziej katoryje majuć na meci tolki swaju asabistuju karyść, choćuć tolki skarystać, sa zdareńnia, kab pažywicca čužym koštam „zakonnym“ sposabam. I pa ŭsiej Rasiei jduć hrabiežstwy, raskradańnie i niščeńnie hramadzkaha dabra, jakoje zbirałosia pracaj całych pakaleńniaŭ i na jakich apirałasia budučyna Rasiei.

Darma bolšewicki ŭrad napružaje swaje siły, kab zawiaści niejki ład. Darma bolšewickije wojski bjucca na Ukrainie, ŭ Finlandzii, na Kaŭkazie, starajučysia udzieržać całaść hasudarstwa. Razwał hramadzkaha i hasudarstwienaha žyćcia Rasiei bolšewikom spynić nie ŭdasca. A kali hoład zapanuje pa ŭsiej Rasiei, kali bolšewicki katoryje ŭžo nie majuć siły ŭcišy, razbušewaŭšajesia narodnaje more, sami ŭrešci zbankrocacca, dyk Rasieja, praliŭšy darma całyje reki krywi, wyniščyŭšy wialikuju čaść swaje intelihencii i swajo materyalnaje bahaćcie, lohka može apynucca „pierad razbitym karytam“, i nad ruinami jaje pabiedna budzie razwiewacca štandar *reakcii*.

H. B.

U Wilni i wakolicach.

× **Krytyčny čas.** Dabračynnaja i, naahuł hramadzkaja praca ŭ Wilni ŭ časie niamieckaj okupacii razwiwałasia badaj wykłučna ŭ nacyonalnych orhanizacijach. Kožnaja nacyonalnaja hrupa addzielałasia ŭ hetaj pracy ad usich inšych, miž imi wyrastaŭ bytcym kitajski mur, i tolki ŭ nialičnych prypadkach my bačyli sproby supolnych hramadzkich wystupleńniaŭ usich krajowych nacyonalnaściej.

Heta wielmi błaha adbiłosia na žyćci tych hramadzkich i dabračynnych orhanizacij katoryje pry sanych swaich zakładzinach stajali na hruncie jednaści, ŭsich nacyonalnaściej. Tolki nialičnyje adzinki nie padalisia niezwyčajna silnamu ŭzrostu nacyonalizmu i nia kinuli pracawać u ich. Ale hetyje adzinki mahli dawać im tolki swaju asabistuju pracu, a taho, što stanowić hłaŭny nerw kožnaha tawarystwa: hrošy,—jany dać nie mahli.

Tak, krytyčnyje dni pierežywaje załažyŭšajesia jašče ŭ samym pačatku wajny „Tawarystwa lekarskaj i jeninnaj pomačy“, kataraje ŭžo niekalki hadoŭ utrymliwaje ŭ Wilni biezpłatnuju ambulatoryju (W. Pahulanka 15), dajučy pomač doktarskaj radaj, lekami i ŭ patrebie praduktami (małako, krupy i inš.), biednym chworym biaz roznicy wiery i nacyonalnaści. Siarednim likam kožyn dzień da ambulatoryi zwiertajecca kala 50 duš, i nichto nie adychodzić biaz pomačy ci doktarskaj rady. Ciapier T-wa pieražywaje wostry finansowy kryzis; zapasy hrošy, jakije jano mieło ŭ moment prychodu niemcaŭ, daŭno razyjšlisia, i tolki dziakujučy enerhii prezesa T-wa, d-ra Šabady, naśpieŭšy daŭno kryzis udawałosia adciahiwać z miesiaca na miesiac. Sprawa ŭ tym, što nacyonalnyje kamitety, nia hledziačy na toje, što ambulatoryja daje pomač chworym usich nacyonalnaściej, nijakaj padmohi T-wu nie dajuć, pazywajučysia na toje, što jany mohuć pamahać tolki orhanizacijam swajej nacyonalnaści. Adzin s kamitetaŭ prosta zajawiŭ, što jon daŭ-by padmohu, ale T-wa pawinno pryniać charakter, adnastajny z nacyonalnaściu hetaha kamitetu.

Na zasiedańni ŭradu T-wa 17 maja z učaściem wiarnuŭšahasia ŭ Wilniu staroha člena i skarbnika jaho, p. A. Bułata, razhledałosia pytańnie, jak ratawać T-wa ad upadku. Budziem spadziewacca, što T-wu jašče raz udascca wyjści z hetkaha krytyčnaha pałažeńnia.

× **Miestowaja centralnaja piekarnia chleba.** S pryčyny majučaha adbycca adkryćcia miestowaj centralnaj piekarni, jakaja budzie wypiekać chleb dla ŭsiaho miesta, treba adznačyć, što ŭ istnujučych ciapier piekarniach pradaža chleba budzie adbywacca i dalej, dy jaho buduć u ich prywozić s centralnaj piekarni. Nowych punktaŭ dziela pradažy chleba adkrywać nia buduć.

× **Ašukanstwa.** Pa wulicach chodzić niejkaja kabieta i sulić cukier u miašečkach pa 10 funtaŭ. „Ščaśliwy“ pakupiec, pryjšoŭšy da chaty, pierakonywajecca, što jaho ašukali: u miašečku cukier nasypan tolki zwierchu, a pad im— žwir i t. p.

× **Kražy.** 13 maja na Ilniannaj wulicy ukradziena biełaja, ŭ kaštanawyje plamy karowa.

U načy na 17 u wakolicy Papoŭščyna, sielski pawiet Wilni, ukradzien koń — bułančyk 4 hadoŭ i ciomna-kaštanawaje žerebia 1 hodu.

× **Temperatura.** Najwyšejšaja i najnižejšaja temperatura za apošnije dni była pawodłuh Celsija):

	najwyš.	najniž.
16—17	+ 22,5°	+ 7,0°
17—18	+ 26.1°	+ 6.6°
18—19	+ 26,4°	+ 7,0°
20—21	+ 24,1°	+ 9.5°

Oficyalny addzieł

Apawieščeńnie.

Na mocy wyšejšaha zahadu, hetym zahadywajecca nałažyć arešt na ŭsie kantrolnyje, rehistracyjnyje i zapisywajučyje kassy u miežach miestowaha pawietu Wilni, a takže na ich mašyneryi i paadzinokije čaści, kali jany zrobleny całkom abo čaściu z miedzi ci miednaha spławu (świetłaj i čyrwonaj miedzi, tombaku, bronzy). Razam s tym hetym pryzywajucca ŭsie waładzielcy kantrolnych, rehistracyjnych i zapisywajučych kass, ich mašyneryj i čaściej pakazanaha rodu ŭ miežach miestowaha pawietu Wilni zajaŭlacca dzieła rehistracii u Stadthaŭptmana, Dominikanskaja 3, pakoj 69, nie paźniej 31 maja 1918 hodu ad 8 da 1 i ad 4 da 8 hadz. Waładzielcy pakazanych rečej z miedzi ci miednaha spławu, katoryje ŭ swoj čas nia spoŭniać hetaha zahadu, pawinny ždać kary.

Wilnia, 16 maja 1919 h.

Der Stadthaŭptmann
Pauly.

Z USIAHO KRAJU.

Z Mienskaha žyćcia.

U staćci «Paśla pawodki» mienski „Беларускi Шлях“ u № 30 hetak apisywaje pałažeńnie ŭ Miensku:

Puściejе Miensk... S kožnym dniom usio radziej i radziej bačyš na wulicy rasiejskuju sałdackuju šynelu. Nie tak bje ŭ wušy i waršaŭskaja wymowa krulewiakaŭ, što saŭsim niedaŭna była zaliła našaje miesta. Čatyry hady ŭžo, jak apanawała Miensk hetaja chwala roznych narodaŭ i schawała ad świetu dziennaha sprakonwiečnych žycharaŭ biełaruskaha Miensku. Z Maskwy—wajskowyje, z Waršawy—uciekačy. Adnych i druhich abjednaŭ u sabie „Ziemsajuz“ i biezkaniečnyje tawarystwy pomačy, sama-pomačy i h. p. U fanernych barakoch złučylisia ludzi dźwioch warožych kultur maskoŭskaj i polskaj. Adžieŭšy frenč, čyrwony kryž i monohramu, albo «ožełek» jany duža dobra ustroiwalisia na pažywu kala suświetnaha toržyšča, što adbywałosia na biełaruskaj ziamli.

Treba praŭdu kazać, zarabili i mienčuki na hetych sajuzach i sajužnikach i zarabili nia kiepska. Horad wyras adrazu biezmała ŭtraja Paadčyniałosia, nie hledziučy na wajenny čas, hetulki kramaŭ, predpryjomstwaŭ, kolki było pierad wajnoju. Ale... Ale dziakuj Bohu, što heta minuło. Z wialikaj pryjemnaściu uhladajucca mienčuki na poŭnyje da wierchu ciahniki, što wywoziać ad nas čužyncaŭ — tudy, adkul jany pryjechali. I patrochu, ahladajučysia, wyłazić s pad fanernych abłomkaŭ, s pad zaščytnych kolaraŭ staroje praŭdziwa-biełaruskaje abliče Miensku.—Hetak paśla pawodki, jak wada wierniecca u staryje bierahi, s pad pazastaŭšaha na zalitaj upierad sienažaci brudu wyłazić patrochu świežaja zialonieńkaja trawica. Na pamiać ab pawodce mnoha jašče astajecca ŭsiakaha łamačča, hniłoha sitniku i bałotnaj trawy. Ale prydzie haspadar z žaleznymi hrabielkami, čyścieńka zhrabie ŭsio ŭ kuču, wysušyć — i popiał razsiejeć pa sienažaci.

Šmat i ŭ nas astajecca pakul-što pamiatak hetaj pawodki. Rusifikatary z «ziemsajuzu“ zachapili ŭ swaje ruki samaupráwy i asabliwa zaniaty «praświetaj» biełaruskaha narodu. Swaich pazycyjaŭ u školi jany ni za što nia chočuć zdawać. Dyj ci može być inačej? Jany ciapier amal što nie «sobirateli ziemli ruskoj“. Chto-ž, aprača ich zmože adnawić tyje łancuhi, jakimi prykuła Maskwa da siabie „Zapadnyj kraj?» Chto budzie baranić słaŭnyje tradycyi Muraŭjowa, Šmita i Zamysłoŭskaha, ścierahčy rubiažy „wsieja Rossii“? — Jany, zahadčyki łažniaŭ i pralniaŭ, usielakije „завѣдующіе“ i zwyčajnyje „земгусары“. Tyje, što ŭ pačatku wajny ŭ załatych pahonach nasili časam patrety i kryčali „ura“. U rewalucyju panačeplali „настоящій рубашечный“ kumač i ciahali na sałdackije mitynhi „ziamlu i wolu“, a ciapieraka wydajuć siabie za wielmi łojalnych, dzieławych i „patrebnych dla kraju“ ludziej. Chutčej, chutčej nichaj piererastaje hety muł maładaja, zialonaja biełaruskaja traŭka.

U niadzielu kala kaścioła tak sama, jak i daŭniej, natoŭp narodu; šmat u kaho „ozełki“. Ale natoŭp saŭsim druhi. Dzie padziewalisia krykliwyje, nadźmutyje mazury? Usiudych łunaje biełaruskaja mowa i z usich bakoŭ hladziać na ciabie znajomyje tutejšyje twary. I hetaja rečka schodzić u swaje bierahi. Tolki pa joj daŭniejšaja pamiać budzie.

Kali s pad mułu prabjecca pieršaja zialonaja trawica, dyk razam z jeju pawyłaziać i niahodnyje trawy, pałyny dy krapiwy. I doŭha jany jašče raści buduć i hłušyć biełaruski murch. Ale nia wyžywuć pad prostymi pramieńniami soniejka.

Usie hetyje čatyry hady palaki budawali ŭ nas swaje škoły. Treba za imi heta pryznać. što škoły u ich—jak raz takije, jak im treba. Biełaruskaje dzicianio z hetaj škoły ci „achronki“ (prytułku) nia wyjdzie biełaruskim: mała nadziei, kab jano i paśla wiarnułosia da swaho narodu — jaho ŭžo achwiarawali Waršawie. A treba skazać, što uwa ŭsich polskich škołach i da hetaha času pierewažali biełarusy—kataliki; ciapieraka, jak biežency žjeduć damoŭ astanucca adny dzieci našych tutejšych katalikoŭ, i jany ŭsie buduć wyhadawany na palakoŭ. Rasiejskije škoły šmat škody prynieśli biełaruskamu narodu; ale jany hetak drenna pastaŭleny, što pa ich u dušy dziciaci astawałsia mały śled. A polskaja škoła arhanizowanaja krulewiakami, budzie padtrymana tutejšym spolščenym hramadzianstwam. Pamiatajučy jahielonskije zapawiety, jano wierna budzie služyć mačysie dyj proci rodnaje matki. U hetaj sprawie abjednajucca ŭsie palaki—i prawyje, i lewyje, nawat pryjacieli biełaruščyny. I doŭha jašče budzie hadawacca wialikaja čaścina dziaciej biełaruskich u romantyčnaj prywiazanaści da Polščy — čužanicy, dalokaj mačychi, i ŭ pahardzie da swajho rodnaha, biełaruskaha. I doŭha jašče budzie čaścina maładzioży našaj nasić na hrudzioch łupiežnika — arła zamiest radzimaj pahoni.

Biełarusam treba budawać škoły i škoły. Ni siła duchoŭnaj kultury našych susiedziaŭ, ni ich spadwornaja mahutnaść nie padajuć wialikaha ducha adradžeńnia. Duch hety ŭžo ŭchodzić u biełaruskije škoły, i jon nam stworyć nowy narod, jaki pawiernie sabie sławu daŭniejšych časoŭ swajej historyi. Tady nie strašny buduć nam čužyncy. Ab časoch ichniaha panawańnia nad Biełaruśsiu buduć raskazywać, jak ab daŭnaj ciomnaj minuŭščynie. Woś jak ciapier ab časoch panščyny...

Ukraina.

KIJEU. Rumynski minister zahraničnych spraŭ u wietłaj, ale ćwiordaj formie adkinuŭ pratest ukrainskaj rady s 13 krasawika proci pryłučeńnia Besarabii da Rumynii. U toj čaćwier tut z hetaj pryčyny adbyłasia narada ŭ ministerstwie zahraničnych spraŭ pry učaści prafesaroŭ mižnarodnaha prawa i byŭšaha ministra zahraničnych spraŭ, Aleksandra Šulgina.

KIJEU 16.V. Siahońnia padpisana finansowaja umowa Ukrainy s centralnymi dzieržawami. Kab wiarnuć swaju walutu, Ukraina atrymaje ad centralnych dzieržaŭ pazyku 400 miljonaŭ rubloŭ, pa kursu 1 marka = 75 kap. i 1 korona = 50 kap. Nowyje papiarowyje hrošy drukujucca ŭ Niamieččynie. Bumažki, jakije znachodziacca ŭ aboroci, buduć praz niejki čas uziaty z abarotu.

KIJEU. Zjezd ukrainskaj tarhoŭli i pramyšlenaści odkryŭsia 16 maja. Zjechałosia tysiača delehataŭ, u tym liku deputaty ad sielanskaha sajuza i sajuza ziemleŭłaśnikaŭ. Zasiedańnie adkryŭ minister prezydent Lizohub. Minister tarhoŭli Hutnik, skazaŭ wialikuju prahramnuju pramowu, kažučy ab patrebie ahraničyć handel hasudarstwienym kantrolem. Člény zjezdu adznačywali, što ŭ Donieckim basejnie uznialisia wialikije zatrudnieńni z rabotnikami. Predstaŭniki rabočych dahetul nia jduć na mir.

KIJEU (W.T.B.). Maršałak zjezdu kamersantaŭ pračytaŭ sprawazdaču ab pałažeńni ukrainskich čyhunak. Karysnaść pracy žaleznadarožnikaŭ pamienšyłasia na $^1/_2$—$^1/_6$ normalnaj. U wakolicach paŭnočnaha Donca jość 2,086 lišn-ch čynoŭnikaŭ, katorym płocicca $6^1/_2$ miljonaŭ rub. u hod; na pału-

---

Francišk Olechnowič.

Na Antokali

pjesa u 3 aktach sa śpiewami i tancami.

ASOBY:

WINCENT ŚLIŽYK, haspadar šawieckaj majstroŭni na Antokali.
MICHALINA, jaho žonka.
ZOSIA, ich dačka.
BARBARA, siestra Michaliny.
JAZEP ŽALEJKA, šawiecki čeladnik.
IHNAT RADZIWIŁŁOWIČ, čynoŭnik.
ANUFRY, zarubač.
ARON, kupiec.
PIAROWIČ, reporter.
MACIEICHA.
ANTONICHA.
JANOWAJA.
RAFAŁ, haspadar restaranu.
KELNER.
KELNERKA.
ŽEBRAK.
ŽEBRAČKA.
PAČTYLJON.
HAZETČYK.
HOŚCI, MUZYKI i inš.

Reč dziejecca niekalki hadoŭ nazad.

Akt I i II — u kwatery Šližykaŭ na Antokali,
akt III — ŭ Werkach.

AKT I.

Pakoj u sutareni, razdzieleny pasiaredzinie, paralelna z rampaj, perkalowaj chwirankaj na drocie. U hłybi sceny 2 wokny na wulicu i dźwiery s šklannymi šybami. Nad dźwierami zwanoček, katory źwinić, jak tolki adčyniajuć dźwiery. Miž woknami staić bokam šafa z botami, razdzielajučy zadniuju pałowu sceny na 2 čaści: ŭ lewaj staić łožak, kuferak i kresła, ŭ prawaj —kanapa, kruhły stolik, kresły. Na pieršym planie, z lewaha i prawaha boku, dźwiery. Z lewaha boku šawiecki warštat, kala jaho kruhlyje na 3-ch nožkach šawieckije usłončyki. Uprawa — abiedzienny stoł, nawokał jaho prostyje, t. zw. «wiedenskije» kresły. S prawaha boku pry ścianie kamoda, z lewaha—naprociŭ, etažerka.

Jak kurtyna adčyniłasia, chwiranka zasuniena. Pry warštacie siadzić J a z e p i ładzić boty.

Paŭza, ŭ časie katoraj čuwać tolki Jazepawo klepańnie małatkom pa padošwie ładženaha bota.

Zjawa 1.

J a z e p (paśla paŭzy).

Woś dyk bot budzie! Treba jašče wypucawać i—kaniec!... Ale kaliž, kab jaho, moj majstra wierniecca?! Pajšoŭ za interesami i siadzić hdzieś hetulki času! Peŭnie zasieŭ hdzie u šynku i ani dbaje! Mieŭsia prynieści šnurki i wosku — i nie prychodzie! Biaz wosku nie mahu pucawać, a boty treba siahońnia končyć.

(adkładywaje bot, ustaje i piaje):

Ja šawiec — maładziec,
Znaju dzieła swajo;
Słuchać musiać mianie
Kapyły i skurjo.

Ja sam «kroj» namačyŭ,
Na kapył naciahnuŭ,
„Stuki — stuk!“ małatkom
Šyłam, dratwaj mihnuŭ.

Padošwu pryłažyŭ,
Nahnaŭ štyfiaŭ kruhom,
Absac hładka prybiŭ
Dyj padkoŭku na jom.

Ej, dziwujsia, chto žyŭ,
Jaki majster ja zuch,
Bot, kamaš, čarawik
Wam sastroju ŭdruh.

I bahatby ja byŭ
(Choć nia biedzien i tak),
Kab łapciej nie nasiŭ
Naš mužyk—niebatrak.

No jon chiba tady
Stanie boty nasić,
Jak nia budzie s čaho
Łyk na łapci łupić. *)

(Haworć): Nu, a ciapier hodzie ŭžo piejać i treba ŭziacca za rabotu. Ciapier treba prawić boty zarubača. Och, jakže złupiŭ absac! jašče krychu i pačaŭby ŭžo na chalawie chadzić!

(biarecca iznoŭ za rabotu i piaje niešta sabie pad nos).

(*Dalej budzie*).

*) Wierš J. Kupały (z „Žalejki“).

dziena-zachodnich čyhunkach —16,000 lišnich słužačych, katorym płocicca 46 miljonaŭ u hod; pa ŭsiej Ukrainie lišnich čynoŭnikaŭ hetulki, što jany razam biaruć u hod 200 miljonaŭ rubloŭ, a miž imi nadzorčyje kamitety biaruć 24 miljony. Deficyt ukrainskich čyhunak s pryčyny błahoj haspadarki dajšoŭ 800 miljonaŭ rubloŭ.

Finlandzija.

KOPENHAGA. Finlandzki sejm zasiedaŭ pieršy raz paśla rewaluciji. Minister-prezydent Swinehuwud dziakawaŭ Šwecii, Danii i Norwehii za pomač. Finlandzki narod jeŭ dreŭnuju karu, kab karmić armiju chlebam.

Finlandzija—niezaležnaja staronka. Znosiny z Rasiejej razarwany, bo bolšewiki pryznajuć „čyrwony“ ŭrad.

Hr. Mannerhejm pryjechaŭ u senat i wyskazaŭ žadańnie kab finlandzija była monarchijej.

WIESTKI Z RASIEI.

„U Rasiei“.

Wiadomy palityčny piśmiennik praf. Jastrow, u tydniowym žurnali „Deutsche Politik“ adznačywaje, što ŭ niekatoraj miery zdareńni ŭ Rasiei z apošniaha času padobny da zdareńniaŭ u Rymskaj impieryi ŭ IV i V stalećci. U źwiazku z hetym treba źmianić nazowy i dapasawać da pieremianiŭšychsia warunkaŭ. Ab „Rasiei“ bolš niełha bawaryć. Kažučy ab zdareńniach u miežach kolišniaj carskaj Rasiei, my zamiest słowa „Rasieja“ pawinny kazać „Uschodniaja Eŭropa“, abo „byŭšaja Rasiejskaja impieryja“, ci „ziemli byŭšych rasiejskich caroŭ“. Kažučy ab Wialikarasiei mo' hože być-b karaciej kazać ab Maskwie: «Maskwa» abo «Maskoŭski ŭrad zhodziŭsia na heta». U kožnym prypadku užywać staroje imia Rasiei dzieła taho, što astałosia ad Rasiei, było by abmyłka jak s palityčnaha, tak i gieograficnaha i etnograficnaha pahladu.

ŠTOKHOLM. Lenin pasłaŭ usim sawietam i jeminnym kamitetam sročnuju telehramu, kažučy, što Pieciarburh znachodzicca ŭ katastrofalnym pałažeńni Chleba nima. Razdajucca apoški chleba i bulbianoj muki. Stalica znachodzicca napieradodni pahibieli. Kontrrewolucija padnimaje ŭžo haławu i padbiwaje niezdawolenyje massy proci narodnych kamisaraŭ. «Našy worahi starajucca wymaryć hoładam urad sawietaŭ. Tolki družnaja praca ŭsich može tut pamahčy i wyratawać Pieciarburh. Ad imi socyalistyčnaj respubliki ja pryzywaju pamahčy Pieciarburhu.

KONSTANTYNOPOL. (Ag. Mill). Bolšewiki ŭ Baku atrymali značnuju padmohu s Turkiestanu i pačali nastupleńnie. Musulmanie utracili Baku, nia hledziačy na pomač z Dagiestanu i Hruzii. Bolšewickije bandy nastupajuć dalej.

KONSTANTYNOPOL. (W.T.B.). Kazaki ŭ wakolicach Kubani nastupajuć na musulman. Bolšewiki zaniali Pietrowsk i starajucca prarwacca praz jar, jaki wiadzie z Władykaŭkazu ŭ Tyflis.

LONDON. *Nižniaja pałata.* Lord Sesil skazaŭ:

„Anhlija zaŭsiody starałasia žyć z Rasiejej u družbie i zachawać dla Rasiei charakter wialikaj dzieržawy. Rasiejskaja ŭnutrenaja palityka—heta sprawa tolki samaje Rasiei, i my da jaje nie mieśajemsia i na budučynu chočem z chawać sajuz z Rasijej, a kali heta niemahčyma, dyk prynamsi nie dać abniamiečyć jaje“.

Z Irlandzii.

CIURYCH. Z Irlandzii nakazywajuć, što kiraŭniki sinnfejnieraŭ Dewalera, hr. Markiewič, Artur Gryft, Dilon i Kosgwejg—areštawany.

DUBLIN. *Uradowa.* Usie členy parlamentu, prynaležačyje da partyi sinn fejneraŭ, areštowany. Ułaści znajšli ŭ ich mnoha materyjałaŭ, katoryje wykrywajuć šyroki plan niamieckaj pomačy irlandzkamu paŭstańniu. Adnak, čysło zamiešanych da hetaha—niewialikaje, i treba adznačyć, što irlandzki narod, jak całaje, da hetaha nie zamiešan.

ROTTERDAM. 18V. Irlandzki wice karol feldmaršałak Frenč apublikawaŭ adozwu, u katoraj miž inšym apawieščajecca: „Niekatoryje paddanyje karala zawiazali zdradliwyje znosiny z Niamieččynaj. Pawinnaść usich wiernych paddanych — stajać u hetaj wajnie za swoj urad. Ja pakažu irlandzkim paddanym mahčymaść pastupleńnia ŭ armiju. Kali čysło irlandcaŭ u anhlickaj armii paśla hetaha budzie praporcyonalnym čyślu žycharoŭ Irlandyi, dyk nia budzie patreby ŭwodzić u Irlandzii prymusowuju wajennuju słužbu“.

Z usiaho świetu.

HAAGA. U Amsterdamie uznialisia razruchi na wulicach i bitwy miž zabastoŭščykami i štrejkbrecherami.

BERLIN (W.T.B.). 16.V. Pierehawory miž niamieckimi i šwejcarskimi paŭnamočnikami ab nowaj ekonomičnaj umowie razwiwalisia ŭdačna. Šwejcarskaja sajuznaja rada wyskazałasia za jaje ŭ toj aŭtorak adnadušna. S pryčyny niespadziewanaha wystupleńnia francuskaha pasła umowa pierad momentam uwachodu ŭ siłu ŭzlata nazad. Francuski posoł hroziŭ ekonomičnaj wajnoj s sajuźnikami, kali Šwejcaryja padpiše umowu. Šwejcaryja prasiła ŭ Niamieččyny adłažyć sprawa da 22 maja. S pryčyny hroźb sajuźnikaŭ Šwejcaryja apynułasia ŭ ciažkim pałažeńni. Šwejcarskije hazety wyskazywajuć niezdawolstwa šwejcarskaha hramadzianstwa hroźbami sajuźnikaŭ.

BERLIN. Pa zahadu ŭradu jeminnych spraŭ, ad 16 červienia porcija muki ŭ dzień na asobu ŭ Niamieččynie pamienšajecca z 200 da 160 gramaŭ. Paśla prywozu transportaŭ chleba z Ukrainy budzie wierniena porcija 200 gr.

SOFIJA. Aŭstryjacki impieratar Karol z žonkaj pryjechali 17 maja ŭ Sofiju adwiedać baŭharskaha cara. Na bankiecie manarchi pramawiali, kažučy ab nierazryŭnaści sajuza centralnych dzieržaŭ.

TELEHRAMY.

Niamieckije apawieščeńni

17.V. Zachodni teatr.

Warožy monitor abstreliwaŭ Ostende i zrabiŭ žycharam značnyje škody. Na bajewych frontach bitwy tolki na niekatorych adrezkach. Ažywilisia razwiedki. My adbili silnyje anhlickije ataki na poŭnačy ad Skarp i pry Bomon Amel i ŭziali pałonnych. Na poŭdni ad Arra—ŭdačnyje razwiedki.

Učora žbity 18 warožych samalotaŭ i 1 prywiazny łatučy šar.

18.V. Zachodni teatr.

Słabaja čynnaść artyleryi. U nočy ahoń uzmacawaŭsia. U wakolicach Lasini ažywilisia razwiedki, dachodziŭšyje miejscami da krywawych štykawych bitw. U roznych miascoch uziaty pałonnyje.

Učora my zbili 16 warožych samalotaŭ i 1 prywiazny łatučy šar.

19.V. Zachodni teatr.

Na zachodzi ad Hulluš anhlickaje nastupleńnie adbito s ciažkimi stratami. U inšych miascoch—raźwiedki piachoty. Našy batarei miž Arra i Alber byli pad silnym abstrełam worahaŭ.

20.V. Zachodni teatr.

U wakolicach Kemela čynnaść artyleryi dajšła wialikaj siły. Na paŭdziennym bierazi Ankr u doświ kach anhličanie paśla silnaha ahniu pačali ataku. Jany ŭwarwalisia ŭ Will-siur-Ankr. Dalejšaje nastupleńnie nie ŭdałosia. Nowyje šturmy proci Morlankur złamalisia s krywawymi stratami. U inšych punktach frontu — žywiejšyje razwiedki, ŭ časie katorych my ŭziali pałonnych.

U apošniuju noč London, Duwr i inšyje anhlickije porty ŭdačna abkidany bombami.

Kala wajny.

BUDAPEŠT (W.T.B.). U hutarcy s korespandentami hazet niamiecki kancler hr. Hertling skazaŭ:

„Ja ŭsio jašče hladžu dawoli optymistyčna i wieru, što my jašče sioleta dojdziem miru. Najwialikšuju nadzieju ja apiraju na tym, što zdareńni na zachodzi dawiaduć da šybkaha kanca wajny“.

WIENA. 16.V. Miž Brentaj i Pjawa adbity nastupleńni italjancaŭ dzieła razwiedki. Na Monte Asolone i na Monte Pertika pry hetym ŭznialisia bitwy na štychi.

WIENA. 18.V. Italjanskije razwiedki na pałudzienna-zachodnim fronci ažywilisia.

14 maja pierad Walonaj naša padwodnaja łodka zatapiła wialiki anhlicki kontr-minanosiec.

CIURYCH. S pryčyny uzrostu trywohi hramadzianstwa ŭ Italii s pryčyny niestaču spažywiych praduktaŭ i wuhalia, dyj ahulnaha wajennaha pałažeńnia italjanski ŭrad wyskazaŭ amerykanskamu swajo žadańnie, kab amerykanskije wojski prybyli i na italjanski front, bo heta dobra adbiłosia by na nastrajeńni hramadzianstwa.

BERN (W.T.B.). Hławny redaktar francuskaj hazety „Bonnet Rouge“, Diuwal, zasudžen na śmierć, a inšyje abwiniajemyje — ad 5 da 19 hadoŭ u papraŭčy wastroh i štraf za zdradu hasudarstwa i pryniaćcie niamieckich hrošy.

CIURYCH. „Zür. Ztg“ dawiedałasia, što pierehrupiroŭka sajuźnickich wojsk zakončena. Ad mora da Diksmaiden stajać belhijcy, da Pist — 1-ja anhlickaja armija, da Metren— francuzy, da Betiun—partuhalcy i 2-ja anhlickaja armija, da Arra—1-ja anhlickaja armija, da Wille-Bretonne—astatki 5-aj i 3 aj. Dalej da šwajcarskaj hranicy — francuzy ŭ pieramiešku z amerykancami.

ŽENIEWA. Francuskaje wajennaje ministerstwa apawieščaje, što francuskije wojski prybyli na paŭnočny front i zaniali adzin z adrezkaŭ anhlickaha frontu.

BERLIN (W.T.B.). Našy padwodnyje łodki ŭ Siarodziemnym mory zatapili bolš za 25 000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). *Uradowa.* U pojasie błokady nawakoł Anhlii našy padwodnyje łodki znoŭ zatapili 6 parachodaŭ jomkaściu 21.000 tonn.

BERLIN (W.T.B.). *Uradowa.* La zachodniaha ŭzbiarežža Anhlii zatoplieny 5 parachodaŭ jomkaściu razam 21.000 tonn, u kanali Lamanš i la uschodniaha ŭzbiarežža —13.000 tonn.

ABWIESTKI.

Drukowana u drukarni M. Kuchty. Wydawiectwo «Homan». Redaktar Jazep Saławiej.